

VNP

19 20

Koninklijke
Vereniging van
Nederlandse
Papier- en
karton-
fabrieken

FIBRE
FUTURE
FESTIVAL

The Temporary
City

Work-Space

Gig economy
Short-term contract
Flexworking
Coworking
Self-employment

Living-Space

paper
City

Use this cup in Paper City

INHOUD

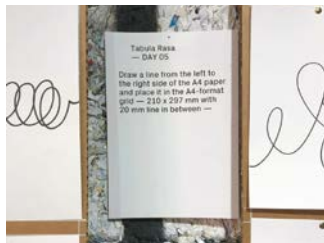
Fibre Future Festival
Terugblik op FFF
4

VNP Nieuws
Uit de wereld van
papier en karton
5

Paper City
Herbeleef de DDW
7

**Klimaat, energie
en duurzaamheid**
Belangrijkste
dossiers
8

**Human talent &
arbeidsmarkt**
Versterk de band
met het onderwijs
12

Sector in cijfers
Statistiek 2019
14

**Versnelde
innovatie**
Met focus en
samenwerking
16

Veilig werken
Safety checkers
maken kwaliteitsslag
20

KPCK
Ondersteunt
papiersector
24

Lobbyupdate
28

**Leden, bestuur &
medewerkers**
30

*De foto's in dit jaarverslag
nemen u mee terug naar
de Dutch Design Week en
het Fibre Future Festival.
Geniet ervan!*

HET ZIJN BIZARRE TIJDEN. Op het moment van schrijven gaat Nederland gebukt onder de gevolgen van de corona-uitbraak en ligt het openbare leven zo goed als stil. Papier- en kartonbedrijven doen er alles aan hun productie voort te zetten, ondanks het onzekere vooruitzicht. Welke gevolgen deze crisis op de lange termijn heeft is onduidelijk, maar dat we hier nog wel even last van hebben staat vast.

2019 was het jaar van het Klimaatakkoord: een overzicht van honderden maatregelen die er samen voor moeten zorgen dat we de CO₂-emissie in ons land drastisch verlagen, zodat onze planeet ook voor toekomstige generaties een fijne, leefbare plek is. Ook onze sector moet aan de bak: de ambities (49 procent reductie in 2030, 95 procent in 2050) zijn fors, maar zoals in het verleden meermaals bleek, draaien wij onze hand niet om voor een uitdaging meer of minder. We gaan gezamenlijk aan de slag om onze reputatie van koploper op duurzaamheidsgebied wederom waar te maken. Daar hebben we goede papieren voor: papier is immers het enige product dat hernieuwbaar, biobased en talloze malen recyclebaar is. In de bijlage van dit jaarverslag leest u welke ambities Nederlandse papier- en kartonproducenten hebben, welke besparingen zij nu al realiseren en wat hun inspireert op weg naar 2050.

Het was eveneens het jaar waarin we de eerste editie van ons *Fibre Future Festival* vierden. In de Prodentfabriek in Amersfoort verwelkomden we meer dan tweehonderd gasten – jong, oud, papiermaker of leverancier – om op informele wijze de dialoog aan te gaan over alle aspecten van verduurzaming. Een inspirerend evenement, dat we graag dit jaar opnieuw wilden organiseren. U snapt dat dat nu even niet lukt, maar we hopen in het voorjaar van 2021 een nieuw festival, inclusief tenten, foodtrucks en een ijzersterk programma te organiseren.

Op het terrein van innovatie laat onze sector zien dat onderlinge samenwerking leidt tot bijzondere resultaten. Zo kregen we Voith zover te investeren in onderzoek naar papier maken zonder water, loopt er een veelbelovend project met de Hanzehogeschool in Groningen en hielp *Findest* ons toegang te krijgen tot tientallen waardevolle online-bronnen. Alleen collectiviteit helpt ons dit soort succes te behalen.

Een ander voorbeeld van succesvolle samenwerking binnen de papiersector was onze deelname aan de *Dutch Design Week* in Eindhoven. Vier talentvolle jonge ontwerpers bouwden daar de contouren van de moderne papieren stad, waar twintigduizend bezoekers met open mond van genoten. *CBA*, *KVGO*, *papierenkarton.nl*, *PRN* en *VNP* kregen het samen voor elkaar. Dat smaakt naar meer!

Veel leesplezier en wij wensen medewerkers, bedrijven en relaties in onze sector veel sterkte in een onzeker 2020.

MIKLAS DRONKERS EN GERRIT JAN KOOPMAN

FIBRE FUTURE FESTIVAL 29/05/2019

We kijken terug op een geweldig Fibre Future Festival!

Prachtig om zoveel mensen bijeen te hebben die allemaal bezig zijn met hetzelfde doel: de papier- en kartonsector klaar maken voor de toekomst. De dynamiek van korte, inhoudelijke sessies in tenten en iets langere verhalen op het plenaire podium, afgewisseld met hier en daar een halfuurtje netwerken (onder het genot van een heerlijke hamburger!), zorgde ervoor dat iedereen aan zijn of haar trekken kwam. We zagen louter vrolijke gezichten: het overgrote deel van onze gasten had het uitstekend naar de zin.

De filosofie van ons festival – Ga in gesprek! – kwam in de tenten goed tot haar recht. Overal waar we een hoofd om het tentdoek staken troffen we een aandachtig publiek, bevlogen verhalenvertellers en een informele setting waarin een interessante dialoog plaatsvond.

In de plenaire sessies lieten Fionnuala Herder-Wynne en Martijn Aslander horen dat grote veranderingen niet plaatsvinden als je alleen binnen de lijntjes kleurt. Iedereen levert een bijdrage, zolang we ons niet verschuilen achter het nu, de status quo. Het belangrijkste ingrediënt van verandering is, zo bleek op het FFF, leiderschap. In de tipsessie *All about the money* werd duidelijk dat we – om geld voor investeringen naar onze sector te laten stromen – de juiste verhalen moeten vertellen en een keuze moeten maken voor nieuwe technologische sporen.

Het was mooi om te zien dat naast al die inhoudelijke concepten een veelheid aan echte festivalactiviteiten plaatsvond: de om-je-vingers-bij-af-te-likken-foodtrucks, de shakefiets waarop je je eigen smoothie bijeen trapte, de ontwerpers van Paper City, de jonge honden van U-Talent, de Bloemenier, de goochelaar die ons tijdens de borrel op het verkeerde been zette. Allemaal leverden zij een onmisbare bijdrage aan een geweldige happening.

ANNITA WESTENBROEK, KEES HERDER, SANNE TIEKSTRA,
RUTGER VAN DIJK EN GERRIT JAN KOOPMAN

VNP NIEUWS

.....

4000

medewerkers bedankt

.....

26.000

bedden van karton tijdens
de Olympische Zomerspelen

.....

Leerlingen ontdekken papier & karton tijdens de Week van de Procestechiek

Tijdens de Week van de Procestechiek & Maintenance (januari 2020) maakten duizenden vmbo- en havoleerlingen kennis met interessante beroepen in de procesindustrie. In Limburg was het practicum 'Wie maakt de langste?', waarbij jongeren met behulp van pastamachines een zo lang mogelijk stuk papier maken, onderdeel van het programma.

OLYMPISCHE BEDDEN VAN KARTON!

Een primeur volgend jaar tijdens de Olympische Zomerspelen in Tokio: de atleten in het Olympisch dorp slapen op een bed van karton. De bedden kunnen een gewicht van tweehonderd kilo dragen, dus bij enigszins normaal gebruik zakt niemand erdoorheen. Er worden 26.000 stuks gefabriceerd. Mooiste aspect is vanzelfsprekend de duurzaamheid: na gebruik worden de bedden gerecycled. Laat die medailles maar komen!

ESKA JEANS SUCCESNUMMER IN MONACO

Tijdens *Luxepack Monaco* – een beurs die in het teken staat van luxueuze verpakkingen – worden de Luxe Pack in Green Awards uitgereikt. Eska dong mee naar deze onderscheiding met Eska Jeans, haar meest innovatieve en duurzame karton. Spijkerbroekvezels uit ingeleverd textiel en uit afval van kledingproducenten worden gemixt met oudpapiervezels en vormen zo Eska Jeans. Het product wordt gebruikt als verpakkingsmateriaal, maar ook voor brochures, visitekaartjes en boekomslagen. Helaas ging de award aan de neus van Eska voorbij, maar een eervolle vermelding is ook fraai.

Essity in EditieNL: geen run op toilet- papier vanwege corona

Begin maart besteedde EditieNL aandacht aan hamstergedrag van burgers naar aanleiding van de uitbraak van het coronavirus. In een aantal landen slaan mensen op grote schaal artikelen in, wat leidt tot lege schappen. Onder meer wc-papier blijkt een populair hamsterproduct. EditieNL ging langs bij Essity en vroeg of ook in ons land consumenten groot inslaan. Spoiler: dat blijkt wel mee te vallen.

PAPER CITY VEROVERT DUTCH DESIGN WEEK

Eindhoven ademde papier en karton tijdens de Dutch Design Week 2019. Grafisch ontwerpers Kim, Maloe, Marjanne en Wietske bouwden een moderne papieren stad waar twintigduizend bezoekers van genoten. Met behulp van grote hoeveelheden karton en balen oud papier ontstond een designstad van internationale allure. Om de duurzame ambities van de sector te ondersteunen zamenelden we gedurende negen dagen DDW bijna duizend koffiebekers in, die WEPA in Swalmen upcyclet tot sanitair papier.

VNP BEDANKT MEDEWERKERS SECTOR OP RADIO EN TELEVISIE

In een spot die wordt uitgezonden op de publieke radio- en televisiekanalen bedankt de VNP de vierduizend medewerkers in onze sector voor hun inzet en professionaliteit tijdens de coronacrisis. Dankzij hen ligt er voldoende toiletpapier in de winkels, worden voedsel- en medicijnverpakkingen gewoon gemaakt en valt elke dag de krant of een tijdschrift op de mat. Ook langs deze weg: heel erg bedankt!

WEPA HELPT WUR VERDUURZAMEN

Wageningen University & Research zette dit jaar grote stappen op het gebied van verduurzaming. Een belangrijke rol daarin is weggelegd voor WEPA Nederland. Gebruikte papieren handdoeken en koffiebekers worden ingezameld, bij WEPA afgeleverd en ingezet als grondstof voor nieuw sanitair papier. De WUR neemt deze producten uiteindelijk weer af, waarmee de kringloop is gesloten.

PARENCO KIEST VOOR VERVOER OVER WATER

Ter vervanging van transport per vrachtwagen wordt bij Smurfit Kappa Parenco nu ook op regelmatige basis oud papier per schip aangevoerd. Enkele jaren geleden startte het bedrijf al met de aanvoer van hulpstoffen over water. In 2018 volgde de introductie van vervoer van nieuwe rollen verpakkingspapier naar de haven van Amsterdam of rechtstreeks naar Engeland. Nu is er dus een derde toepassing van de bedrijfshaven in Renkum. Hiermee is een nieuwe stap gezet in vermindering van het aantal vrachtwagenbewegingen van en naar het bedrijf. Dat komt de verkeersveiligheid op en rondom het terrein ten goede én is ook nog eens duurzamer.

Papier en karton in 40puntenplan Urgenda

In juni presenteerde Urgenda haar 40puntenplan: oplossingen voor extra CO₂-reductie vanuit alle geledingen van de samenleving. Dit pakket is een handreiking aan het kabinet om te voldoen aan de uitspraak in de Klimaatzaak (25 procent CO₂-reductie in 2020). Namens de VNP vertelde Annita Westenbroek over de ambities van onze sector. Zij lichtte de casus 'papier maken zonder water' toe: een veelbelovende innovatie, die bij succesvolle implementatie leidt tot enorme verbetering van de energie-efficiëntie en afname van CO₂-emissies.

BLIKKEN (FRIS)DRANK IN KARTON

Steeds meer bedrijven verpakken hun (fris)dranken in karton. Dat is niet alleen stijlvol, maar bovenal recyclebaar en dus duurzaam. Coca-Cola laat op dit vlak van zich horen: haar multipack frisdrankblikken komen vanaf 2020 geleidelijk in een kartonnen jasje op de Europese markt. Ook Grolsch stapt over op karton: dit jaar draait het bedrijf in samenwerking met Plus Supermarkten een pilot met een kartonnen verpakking.

PAPER CITY, DUTCH DESIGN WEEK 19-27/10/2019

VERRASSEDE ONTMOETINGEN, INSPIRERENDE IDEEËN EN VER- WONDERING

Wanneer we terugblikken op negen dagen Paper City denken we aan leuke ontmoetingen, interessante vraagstukken, boeiende gesprekken, inspirerende ideeën en verbazing over de eindeloze mogelijkheden van papier en karton. The Dutch Design Week was een week vol uitwisseling van kennis en ideeën. Een week waarin de werelden van ontwerp en techniek samenkwamen.

Met bezoekers praatten we zowel over het materiaal als over de onderliggende concepten. Zo ontstond verwondering over de kracht van honingraatkarton, waardoor we samen met bezoekers nadachten over duurzame oplossingen binnen actuele onderwerpen. Daarnaast gingen we het gesprek aan over de nieuwe beweging die binnen een stad ontstaat door het fenomeen van tijdelijkheid.

Op woensdag werd door middel van korte workshops zowel 'de stad' als 'de bezoeker' geactiveerd. Een speelse methode bood mensen de mogelijkheid mee te denken over en te bouwen aan een dynamische stad. Paper City stroomde vol met mensen die zin hadden er iets van te maken.

Na negen inspirerende en intensieve dagen was het tijd om uit te rusten, maar we kunnen het niet laten alvast te fantaseren over een volgende Paper City!

**MALOE BRINKMAN, WIETSKE FLEDERUS,
MARJANNE KUIPERS EN KIM WATERLANDER**

KLIMAAT, ENERGIE EN DUURZAAMHEID

KLIMAATAKKOORD EN CO₂-HEFFING

Het Klimaatakkoord ging op de schop. De CO₂-plannen en bonus-malusregeling verdwenen; een wettelijke CO₂-heffing werd geïntroduceerd. Nationaal wordt een CO₂-prijs geheven over de CO₂-emissies boven de EU-ETS-benchmark en een nationale reductiefactor zorgt ervoor dat de CO₂-emissies nog verder worden ingeperkt in het CO₂-heffing-systeem.

In vijf regioclusters en een nieuw zesde cluster wordt vormgegeven aan de uitwerking van het klimaatakkoord. Zij moeten op het vlak van CO₂-reductie en de benodigde infrastructuur concrete plannen opstellen. De focus van de overheid ligt op de vijf regioclusters. Dankzij de lobby van de VNP werd het zesde cluster opgericht en worden onze initiatieven zichtbaar. Betere toegang tot het instrumentarium blijft een uitdaging.

Eindelijk uitspraak in klimaatzaak Urgenda

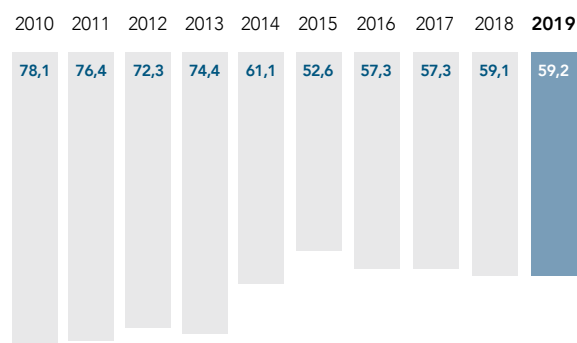
Zeven jaar na de start van de Urgenda-klimaatzaak tegen de Nederlandse staat doet de Hoge Raad een finale uitspraak: ons land moet in 2020 25 procent minder broeikasgassen uitstoten dan in 1990. De uitspraak dwingt de overheid tot extra maatregelen. Ook onze sector werkt mee aan de plannen om het Urgenda-vonnis te implementeren.

RIVM ONDERZOEKT AFVALWATERZUIVERINGEN

Het RIVM publiceerde een rapport over het mogelijke risico van legionella bij afvalwaterzuiveringsinstallaties. Ook papierbedrijven behoren tot de risicogroep. Dat was voor de VNP aanleiding te overleggen met betrokken partijen: Omgevingsdienst, RIVM en Ministerie

I&W. Voor onze sector is het belangrijk gezamenlijk meer onderzoek te doen naar legionella in afvalwaterzuiveringsinstallaties.

Ook waterbeschikbaarheid blijft door veranderende neerslagpatronen een actueel thema. Op het gebied van de waterkwaliteit liepen onderzoeken, bijvoorbeeld naar de aanwezigheid van microplastics. De gewijzigde waterschapsbelasting werd in 2019 uitgesteld.

Totale waterinname (mln m³)

ODE & SDE++

In het klimaatakkoord pakt de aanpassing van de afspraken rondom de Opslag Duurzame Energie bijzonder negatief uit voor onze sector. Tot in de Eerste Kamer legden we de bezwaren van de onevenredige heffing aan politici voor, helaas met beperkt succes. Het kabinet ging akkoord met nader onderzoek naar de impact van de voorgestelde wijzigingen. Aan de subsidiekant werd afgesproken dat er voor de industrie een aparte regeling komt: SDE++ met jaarlijks 550 miljoen euro voor CO₂-reductiemaatregelen. In het voorjaar van 2020 bekijken we samen met het Ministerie van Economische Zaken & Klimaat hoe we procesefficiëntie op een goede manier kunnen opnemen in de regeling.

Papiervezelconvenant en ketendeficit

Met de inwerkingtreding van het zesde papiervezelconvenant (begin 2019) werd een stap gezet naar een betere kwaliteit papierinzameling. Ook de afspraken over schaarste en afnamegarantie stonden op de agenda. Vanwege Chinese importrestricties zijn er veel wijzigingen in het speelveld binnen onze sector en keten. Deze veranderingen zorgen voor uitstel van lopende afspraken om nader onderzoek te doen naar mogelijke aanpassingen in de ketensamenwerking voor de papierrecycling.

Circulaire economie: focus op plasticpact en LAP3

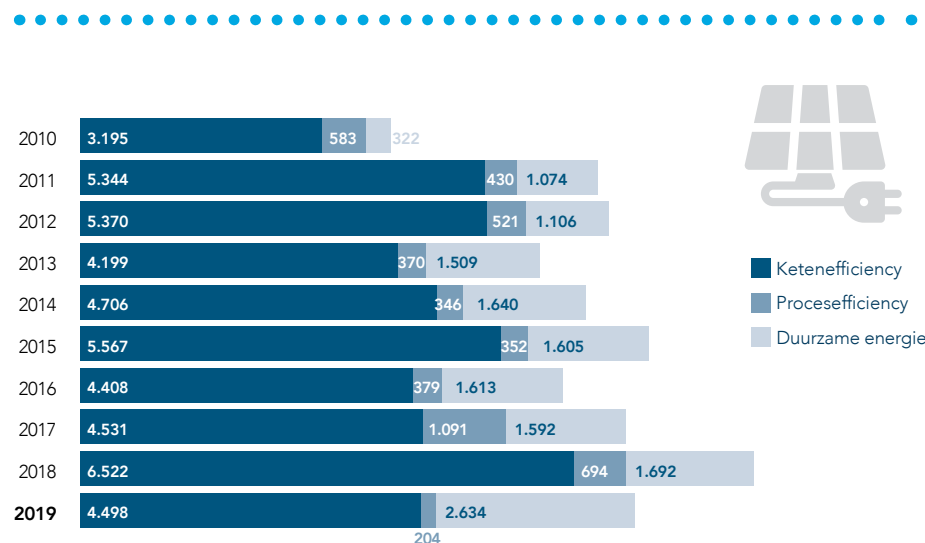
Nederland Circulair in 2050 werd in 2019 door staatssecretaris Van Veldhoven (Infrastructuur en Waterstaat) vertaald naar een actieprogramma. Speerpunten zijn het plasticpact en de wijzigingen in het landelijk afvalplan (LAP3). In de samenwerking met het ministerie ontstond meer aandacht voor de kwaliteit van ingezamelde recyclingstromen en dus niet louter voor ingezamelde hoeveelheden. Ook verschoof in de aanpassing van de wetgeving voor recycling van afvalstoffen het meetpunt naar werkelijk gerecyclede materiaalstromen. Niet inzameling maar recycling telt. Dankzij onze lobby werd zichtbaar dat de sector goed scoort op het behalen van de recyclingdoelstellingen.

BREXIT EEN FEIT, ONZEKERHEID BLIJFT

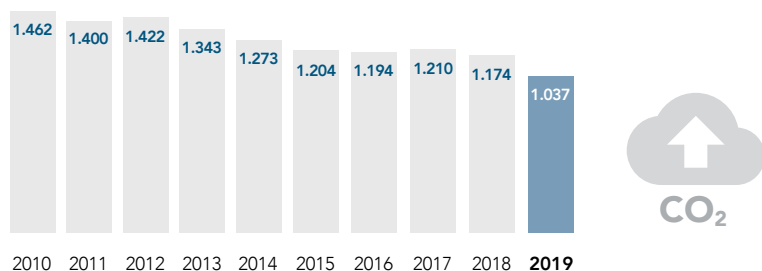
Brexit werd realiteit in 2019/2020: het Britse parlement stemde in met het uittredingsvoorstel. Het Verenigd Koninkrijk verliet als eerste lidstaat ooit de Europese Unie, ruim 3,5 jaar nadat een krappe meerderheid van de Britten in een referendum voor een Brexit stemde. Ondanks dat de Brexit definitief is houdt de onzekerheid aan. Met name vragen over toekomstige handelsbetrekkingen met Groot-Brittannië blijven onbeantwoord.

Focus op nuttige toepassing biomassa

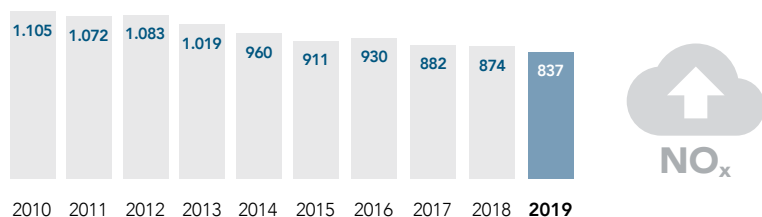
De discussie over duurzame biomassa in Nederland woedde wederom in alle hevigheid. De landelijke politiek stelde subsidiering van bijstook van biomassa in kolencentrales ter discussie. In de provincies werden restricties voorgesteld op basis van lokale beschikbaarheid. Voor onze sector blijft de focus liggen op nuttige toepassing.

Gerealiseerde energiebesparingsmaatregelen (TJ)

Directe emissies naar de lucht (x 1.000 ton)

Directe emissies naar de lucht (x 1 ton)

EU-ETS CO₂-EMISSIONHANDEL

De vierde fase van EU-ETS CO₂-emissiehandel, die loopt van 2021 t/m 2030, werd in 2019 verder uitgewerkt. De VNP was actief betrokken bij de interpretatie van de details. De voorgestelde aanpassingen zijn nog niet definitief, maar hebben mogelijk positieve gevolgen voor onze sector vanwege een toename van de gealloceerde vrije rechten voor EU-ETS.

Single-use plastics onder vergrootglas

De richtlijn voor single-use plastics, die eenmalig gebruik van plastics terugdringt, kreeg in 2019 de nodige aandacht omdat eenmalige plasticmaterialen gedetailleerd werden beoordeeld. In Nederland werd een plasticpact geïnitieerd. Voor onze sector betreft de richtlijn natte doekjes en in sommige gevallen complexere samengestelde materialen, zoals de gelamineerde papieren draagtas.

EUROPESE GREEN DEAL OP TAFEL

Frans Timmermans en Diederik Samsom presenteerden namens de Europese Commissie de European Green Deal. Die heeft een groot effect op bedrijven: een EU-klimaatwet, een aangescherpt CO₂-reductiedoel, naar 55 procent reductie in 2030 en herziening van relevante energierichtlijnen. De Europese Commissie geeft met deze deal vorm aan nieuwe Europese energiepolitiek. Nederland sluit zich aan bij de Europese ambities.

STIKSTOF- PROBLEMATIEK RAAKT ECONOMIE

De stikstofproblematiek heeft verregaande gevolgen voor vergunningstrajecten voor de bouw en industrie en raakt de landbouw direct. Dit leidde tot protesten en een verdeelde Tweede Kamer, die geen uitweg vond. Omdat Nederland vanwege te veel stikstofdepositie niet op koers ligt moet het Kabinet moeilijke besluiten nemen over langjarige investeringen in natuurherstel. Voor bedrijven wordt de problematiek vooruitgeschoven en deels bij de provincies neergelegd.

HUMAN TALENT EN ARBEIDS- MARKTCOMMUNICATIE: VERSTEVIG DE BAND TUSSEN FABRIEK EN ONDERWIJS

JAN PILLE

MANAGER HUMAN TALENT AGENDA VNP

Eén van onze doelstellingen is leerlingen in het voortgezet (beroeps)onderwijs kennis laten maken met papier- en kartonbedrijven en hen enthousiasmeren voor een stage of baan in onze sector. Met behulp van gastlessen, presentaties op voorlichtingsdagen, symposia en het Fibre Future Festival bereikten we, met C3 *jongerencommunicatie* als partner, honderden leerlingen en docenten in voornamelijk het (v)mbo. De inzet van onze ambassadeurs – medewerkers van papierbedrijven – was hierbij doorslaggevend. Op deze plaats dan ook een woord aan hen: dank voor jullie fantastische inzet!

Wat opvalt tijdens deze contactmomenten met het onderwijs: jongeren hebben vaak geen idee van de mogelijkheden die onze sector (op technisch vlak) biedt, maar als ze daar langzaam aan wat meer over horen, zijn ze razend enthousiast.

REGIONALE INSTEEL

Nu de combi van gastlessen en ambassadeurs zich bewijst als een goede manier om jongeren te interesseren voor onze sector, is de tijd rijp voor een volgende stap. De komende periode willen we de band tussen onze bedrijven en het onderwijs in hun regio actiever versterken.

Waarvan zijn bezoekers van onze bedrijven het meest onder de indruk? Juist, de overweldigende machines. Net dat aspect ontbreekt in de huidige gastlessen. Dat is zonde, want je houdt jongeren een worst voor ('wij zijn een toffe plek om te werken') zonder dat ze hun tanden erin mogen zetten (want de les vindt plaats op de school). Daarom steken we de gastlessen in een moderner jasje: die vindt voortaan plaats op het bedrijf, waar

jongeren van een school uit de regio te gast zijn. Ze komen nog steeds alles te weten over het werk van een operator, doen nog steeds een quiz, kijken een film, maar één aspect wordt toegevoegd: de praktijk. Samen met de gastdocent wandelen ze door het bedrijf, waarbij alle aspecten die in het theorie-deel aan de orde kwamen *real time* worden bewonderd.

PILOT '20/'21

Op deze manier krijgen jongeren niet alleen een completer beeld van (werken in) onze bedrijven, het ontlast ook de ambassadeurs: zij besparen flink wat tijd omdat ze niet langer naar een school hoeven te reizen. Daarnaast biedt het scholen en bedrijven een fantastische kans om een langdurige relatie aan te gaan.

In het schooljaar 2020/2021 draaien we een pilot met enkele bedrijven, waarna we bij wederzijds enthousiasme in het daaropvolgende jaar alle bedrijven in onze sector helpen bij het sluiten van duurzame samenwerkingsverbanden met het onderwijs in hun omgeving.

KEUZEDLEN PAPIER EN KARTONNAGE

Tegenwoordig volgen mbo-studenten tijdens hun opleiding verplicht 280 tot 720 uur aan keuzedelen. Leerlingen die een opleiding tot operator willen volgen kunnen dat bijvoorbeeld doen aan de Papierschool in Apeldoorn.

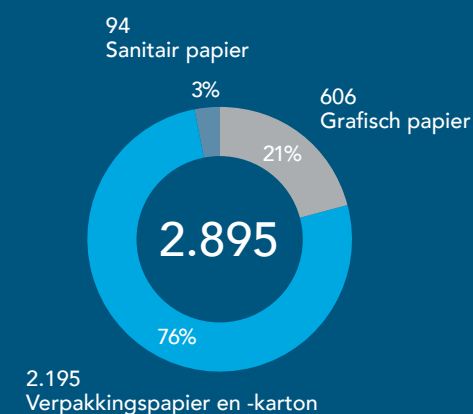
Voor leerlingen die elders een operatoropleiding volgen is het belangrijk om affiniteit te verkrijgen met onze sector in hun eigen regio. Daarom is eind 2019 gestart met de ontwikkeling van lesmateriaal waarmee roc's in geheel Nederland de keuzedelen *Papier* en *Kartonnage* kunnen aanbieden. Deze samenwerking tussen onder andere ROC Tilburg, Werkend Leren in de Proces-techniek, Human Factory en de VNP zorgt ervoor dat per studiejaar 2020/2021 in een dergelijk lespakket wordt voorzien.

ARBEIDSMARKTCOMMUNICATIE: LET'S VLOG IT

Naast studenten die via een gastles kennismaken met onze sector, willen we ook andere jongeren en jongvolwassenen interesseren voor de mogelijkheden van een carrière in onze bedrijven. We werken daarom aan een arbeidsmarktcommunicatietraject, dat in de tweede helft van 2020 *in the air* moet zijn. Na het zien van deze eigentijdse socialmediacampagne, inclusief vlogs, quizzen en een kijkje in het leven van een operator, wil je maar één ding: vandaag nog aan de slag in een papier- of kartonbedrijf.

Afzet en aandeel Nederlands papier en karton (x 1.000 ton)

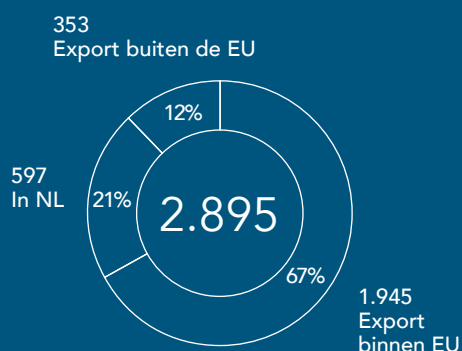

Algemene informatie

	2019	2018	2017	2016	2015
Omzet (x 1 mln. euro)	1.813	1.956	1.859	1.693	1.737
Afzet (x 1.000 ton)	2.895	2.980	2.983	2.671	2.643
Capaciteit (x 1.000 ton)	3.283	3.278	3.282	3.233	2.821
Werknemers	3.865	3.842	3.809	3.833	3.896
Fabrieken	22	22	22	22	23
Concerns	17	17	18	18	18
Machines	37	38	38	36	35

Totale Nederlandse afzet

Export/binnenland (x 1.000 ton)

Afzet naar belangrijkste exportlanden (x 1.000 ton)

	Export	Aandeel
Duitsland	692	30%
België	275	12%
Frankrijk	272	12%
Verenigd Koninkrijk	219	10%
Polen	128	6%
Verenigde Staten	100	4%
Italië	91	4%
Tsjechië	68	3%
Spanje	42	2%
Afrikaans continent	30	1%
Zweden	28	1%
Oostenrijk	28	1%
Overig	325	14%
Totaal	2.298	100%

Totale Nederlandse afzet per soort (x 1.000 ton)

	Grafisch papier					Verpakingspapier en -karton					Sanitair papier				
	Totaal	Binnenland		Export		Totaal	Binnenland		Export		Totaal	Binnenland		Export	
2005	1.352	290	21%	1.062	79%	1.994	613	31%	1.381	69%	125	64	51%	61	49%
2010	967	158	16%	809	84%	1.774	520	29%	1.254	71%	118	48	41%	70	59%
2011	946	123	13%	823	87%	1.681	474	28%	1.207	72%	121	49	41%	72	59%
2012	924	94	10%	830	90%	1.713	446	26%	1.267	74%	124	50	40%	74	60%
2013	925	91	10%	834	90%	1.743	438	25%	1.305	75%	116	45	39%	71	61%
2014	891	71	8%	820	92%	1.760	455	26%	1.316	74%	116	43	37%	73	63%
2015	744	64	9%	680	91%	1.786	438	25%	1.348	75%	113	42	37%	71	63%
2016	725	71	10%	654	90%	1.834	448	24%	1.386	76%	112	41	37%	71	63%
2017	701	58	8%	643	92%	2.170	480	22%	1.690	78%	112	32	29%	80	71%
2018	661	51	8%	610	92%	2.209	502	23%	1.707	77%	110	34	31%	76	69%
2019	606	44	7%	562	93%	2.195	525	24%	1.670	76%	94	28	30%	66	70%

Afzet en aandeel per soort

Export/binnenland (x 1.000 ton)

Grafisch papier

Verpakkingspapier en -karton

Sanitair papier

SECTOR IN CIJFERS 2019

Totale afzet en omzet

(Afzet x 1.000 ton, omzet x 1 mln. euro)

	Afzet	Index	Omzet	Index
2005	3.471	100	1.910	100
2010	2.859	82	1.777	93
2011	2.748	79	1.906	100
2012	2.761	80	1.813	95
2013	2.784	80	1.786	94
2014	2.767	80	1.809	95
2015	2.643	76	1.737	91
2016	2.671	77	1.693	89
2017	2.983	86	1.859	97
2018	2.980	86	1.956	102
2019	2.895	83	1.813	95

Totale afzet Europa

(x 1.000 ton)

	2019	+/- 2018
Duitsland	22.073	-2,6%
Finland	9.508	-9,8%
Zweden	9.616	-5,2%
Italië	8.918	-1,8%
Frankrijk	7.323	-6,9%
Spanje	6.425	4,5%
Oostenrijk	4.970	-1,7%
Polen	4.875	0,3%
Verenigd Koninkrijk	3.851	-1,1%
Nederland	2.895	-2,9%
Portugal	2.024	-1,7%
België	1.766	-9,3%
Tsjechië	882	4,6%
Slovenië	732	
Roemenië	678	1,3%
Overig	2.615	-2,7%
Totaal	89.151	-3,3%

Gemiddelde prijzen

Oud papier 'bont'
(in €/ton)

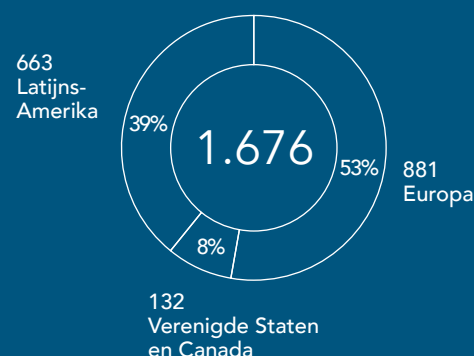
Cellulose
(in US \$/ton)

		NBSK	BEKP
2005	46	610	581
2010	108	930	843
2011	134	960	810
2012	105	814	751
2013	92	858	791
2014	90	929	733
2015	94	851	782
2016	113	804	680
2017	129	884	818
2018	79	1166	1037
2019	63	977	850

Inzet verse vezel/ oud papier (x 1.000 ton)

Cellulose	Oud papier
830	2.462
515	2.206
471	2.159
537	2.140
520	2.206
544	2.209
474	2.232
485	2.285
445	2.634
425	2.628
413	2.578

Herkomst geïmporteerde cellulose (x 1.000 ton)

MET
**FOCUS &
SAMENWERKING**
RICHTING
VERSNELDE
INNOVATIE

Nieuwe processen, nieuwe producten en verduurzaming van de energievoorziening moeten in 2030 leiden tot 49 procent CO₂-reductie. De Europese Unie bereidt een Green Deal voor waarin wordt afgesproken dat we in 2050 netto helemaal geen CO₂ emitteren. Dat betekent dat we innovatie-activiteiten zodanig moeten inrichten dat we de klimaatdoelstellingen kunnen halen: klimaatmitigatie (reductie van CO₂-emissies) en klimaatadaptatie (aangepassen aan de gevolgen van klimaatverandering). Het biobased en circulaire karakter van papier en karton is een krachtige duurzame basis, maar voor een toekomstbestendige sector is een CO₂-arm productieproces een vereiste.

ANNITA WESTENBROEK
INNOVATIEMANAGER VNP

HOE DOEN WE DIT?

Hoe reduceren we onze CO₂-emissies en blijven we tegelijkertijd financieel gezond en concurrerend? Welke technologieën zijn mogelijk en ook nog eens rendabel? Waar zijn de grootste besparingen te behalen? Wat kan ik nu al doen, zonder toekomstige innovaties te belemmeren? Wat pakken we zelf op en wat ontwikkelen anderen? Een complexe uitdaging, waarbij keuzes mede afhangen van externe factoren, zoals infrastructuur, subsidies en belastingen. Daarnaast heeft elk bedrijf zijn eigen voorkeuren en beperkingen.

Er zijn diverse potentiële maatregelen en innovaties. Zowel laaghangend fruit als doorbraakinnovaties, zowel duurzame energiebronnen als ingrepen in het proces, zowel eenvoudige als complexe innovaties. We hebben ze allemaal nodig. Voor elke uitdaging moeten we in kaart brengen welke hulptroepen cruciaal zijn: andere papierfabrieken, samenwerking in Europa, technologieleveranciers, kennisinstellingen of andere sectoren.

VIND HET WIEL NIET OPNIEUW UIT

Bouw waar mogelijk voort op bestaande kennis en expertise en maak slim gebruik van hetgeen al ontwikkeld is. De afgelopen decennia is er namelijk enorm veel bedacht en uitgevonden. Zo leverde het *CEPI Two Team Project* zeven jaar geleden al acht concepten op. Sommige zijn destijds niet opgepakt, maar blijken nu het heroverwegen waard. Zo werd het *100% electricity-concept* niet serieus genomen, omdat het geen energiebesparing en al helemaal geen kostenbesparing betrof.

Inmiddels beseffen we dat we met elektrificatie indirect CO₂ reduceren en slim kunnen inspelen op spotprijzen wanneer de zon volop schijnt en het hard waait. Veel bedrijven schaffen daarom, gestimuleerd door de subsidie SDE+, e-boilers aan. Maar het CEPI-concept gaat verder. Met *ultrasoon en impuls gestimuleerde ontwatering* worden veel hogere drogestofgehaltes bereikt. Vervolgens kan met elektrische technologieën veel nauwkeuriger en specifiekier worden gedroogd. Zo vindt de energieoverdracht van *magnetronstralen* direct op de juiste plaats in het product plaats en hebben *infraroodstralen* met hun hoog doordringend vermogen een hogere droogsnelheid dan convectiedrogen met hete lucht of conductief drogen met stoomcilinders.

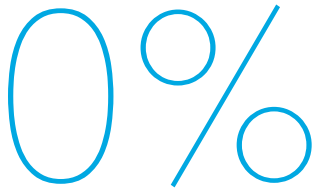
Ook werd toen al gesproken over lichtere producten, zodat we minder water hoeven te verdampen. Innovatieve bladformatietechnologieën zoals *foamforming* en *stratified forming* zijn hiertoe ontwikkeld.

Op diverse plaatsen in de wereld is al van alles ontdekt. Het zoeken en vinden daarvan is met *artificial intelligence* aanzienlijk makkelijker. Zo maakte *Igor*, de krachtige *AI-zoekmachine* van Findest, in 2018 in korte tijd een overzicht van mogelijke doorbraaktechnologieën om papier te maken zonder water of zonder water te verdampen en brachten zij vorig jaar voor het BCB-platform de mogelijkheden om cellulose barrière-eigenschappen te geven in kaart. Voor het ISPT-warmteplatform is een overzicht gemaakt van alle warmtewisselaars, -pompen, -opslagmogelijkheden en -transformatoren.

MAKE OR BUY?

Technologieontwikkeling verloopt exponentieel. Zo zijn vooral de ontwikkelingen van sensoren en in dataverwerking gigantisch. Hiermee kan processturing en onderhoud een stuk efficiënter plaatsvinden. In de toekomst zijn alle onderdelen van een fabriek draadloos aangesloten op een netwerk. Machines vertellen hoeveel ze maken, hoe het energieverbruik kan worden verminderd, wat hun status is en welke onderdelen slijten. Ook de producten praten met het systeem: via sensoren geven ze door waar ze zijn en in welke staat ze verkeren. Bovendien wordt van buitenaf aan de fabriek verteld hoeveel er geproduceerd moet worden, waarna machines zich automatisch aanpassen.

Ook technologieën uit andere sectoren zijn voor ons relevant. In de voedingsmiddelenindustrie worden methoden bedacht om suspensies met hoge drogestofgehaltes te kunnen processen.

Kunnen wij ultrasoon ook toepassen om de viscositeit in onze lijmpers te verlagen? Ook ons watersysteem kan worden verbeterd. Onze aerobe en anaerobe waterzuiveringen waren in de jaren tachtig hightech. Echter, de hoeveelheid water die onnodig wordt afgekoeld en niet terugkomt in het proces is enorm. De totale papiersector verliest hiermee jaarlijks 6 PJ aan warmte. Met *membranen* en *nanofiltratie*, zoals ingezet in de voedingsmiddelenindustrie, of innovatieve affiniteitsscheidingen als *adsorptie* uit de chemie kunnen we onze interne waterkringloop verder sluiten. Ook belangrijk voor onze klimaatadaptatie!

De urgentie is hoog.
We moeten nu in
actie komen!

MOBILISEER DE TECHNOLOGY SUPPLY CHAIN

Om de realisatie van innovaties te versnellen is het cruciaal te beseffen dat we voor implementatie in veel gevallen afhankelijk zijn van technologieleveranciers en systeemintegrators. Deze experts mobiliseren we alleen door herhaaldelijk als collectief en op hoog niveau aan te geven dat we nieuwe (betaalbare) technologieën willen die onze CO₂-uitstoot drastisch reduceren. Zo heeft *papier maken zonder water* een zeer hoog besparingspotentieel. Er kan weliswaar gebruik worden gemaakt van bestaande technologieën, zoals in *dry-laid non-woven* productie, de uitontwikkeling van deze technologie voor vlakke papierproductie is een flinke uitdaging, die alleen machineleveranciers aankunnen. Zo geeft Voith aan binnen twee jaar een concept op de markt te brengen.

Eliminatie van de lijmpers of lijmen met lagere drogestofgehaltes levert ook een grote besparing op. Chemieleveranciers als Cargill investeerden al veel in deze ontwikkeling, maar alleen een concrete marktvraag versnelt de innovatie.

Ook als we de kerntechnologie zelf bedenken en ontwikkelen is het cruciaal tijdig één of meerdere professionele leveranciers te betrekken. Zij kunnen investeren in opschaling van de technologie, zorgen dat zij onderhouds- en gebruiksvriendelijk wordt gemaakt, de technologie in de markt zetten en service leveren. Zo ontwikkelden we twintig jaar geleden het *compressierefiningconcept*:

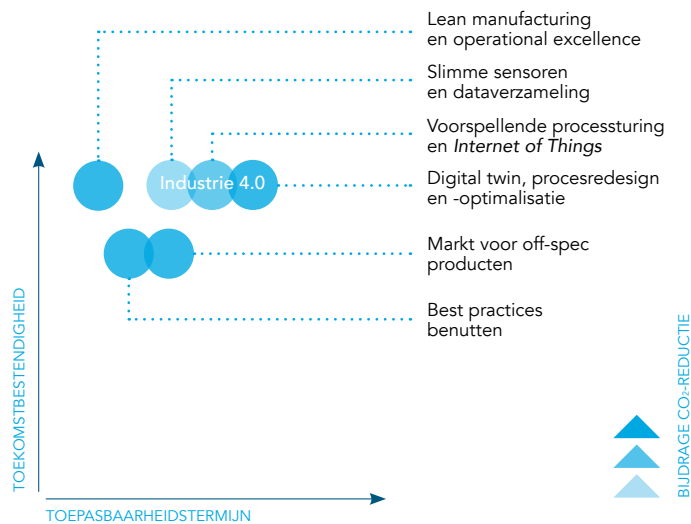
nog steeds veelbelovend. Echter, zolang er geen grote professionele machinebouwer is die zich hieraan committeert moeten we accepteren dat het nooit tot succesvolle implementatie komt.

Onderzoeksinstituten werken al jarenlang aan de ontwikkeling van warmtepompen en -transformatoren, waarmee ze een belangrijke bijdrage leveren aan kennis over de mogelijkheden om het industriële warmtesysteem efficiënter in te richten. Pas nu meerdere leveranciers deze technologieën op de markt brengen start de versnelling.

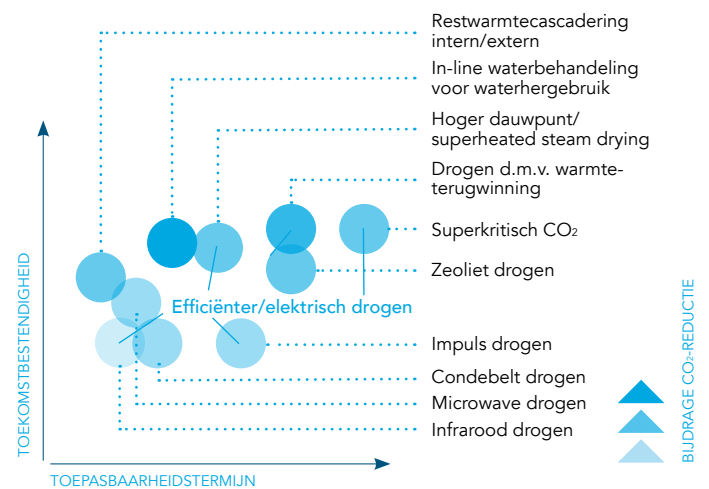
WERK SAMEN EN VERDEEL HET WERK

De opgave is enorm en er zijn vele paden die bewandeld moeten worden. Daarom moeten we de krachten bundelen: verdeel het onderzoek over de juiste experts en bevorder vooral de samenwerking tussen de juiste onderzoeksinstituten en consultants. Dit betekent dat we verder moeten kijken dan onze eigen grenzen en moeten weten wat onze sterktes en zwaktes zijn. Het is verstandig structureel samen te werken met hogescholen en universiteiten, zoals de Hanzehogeschool. Studenten werken onder begeleiding binnen hun onderwijs- en onderzoekstaken ideeën uit voor onze sector. Zo blijft onze industrie in verbinding met de nieuwste ontwikkelingen en faciliteiten en blijven onderwijsinstellingen op de hoogte van de ambities en behoefte van onze sector. Linksom of rechtsom staat één ding buiten kijf: de urgentie is hoog, we moeten nu aan de slag!

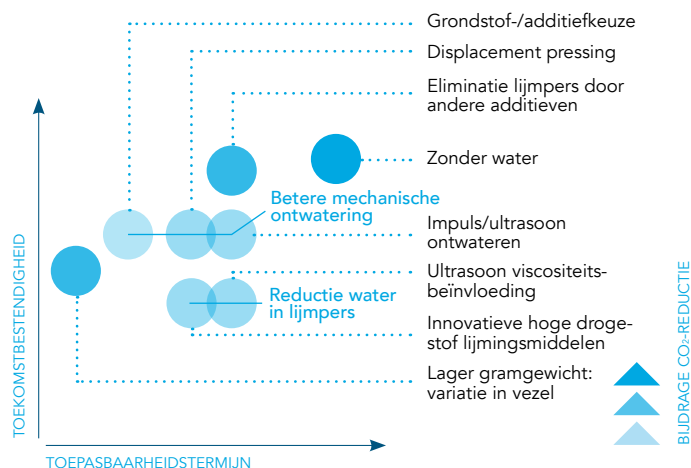
Slim produceren en reductie verliezen

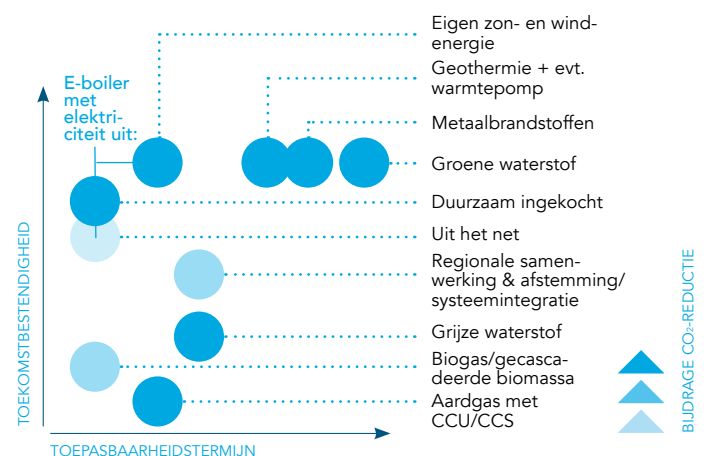
Voorkomen warmteverlies

Reductie van hoeveelheid te verdampen water

Duurzame en efficiënte energievoorziening

SAFETY CHECKERS MAKEN KWALITEITS- SLAG

Binnen de VNP zijn we gewend kennis uit te wisselen, te spiegelen en te sparren. Dit gebeurt ook op arbo-gebied, waar specialisten en starters elkaar goed weten te vinden. Jaren geleden is de basis gelegd voor een succesvolle formule: safety checks. Deze kruisbestuiving op het vlak van veilig werken heeft, naast de interne waarde, een belangrijk extern effect. Inspectie SZW besloot mede door de safety checks de regiefunctie voor arbo bij de deelnemende bedrijven te laten.

De VNP-arbocommissie evalueerde recentelijk de eigen werkwijze bij safety checks. Er leeft een duidelijke behoefte om het goede te behouden en een aantal vernieuwingen door te voeren. De ideeën zijn uitgewerkt tijdens de

jaarlijkse intervisiebijeenkomst (januari 2020) en de nieuwe aanpak is vastgelegd in werkafspraken voor safety checkers.

In de nieuwe opzet gaan safety checkers een stap verder in de voorbereiding, uitvoering en nazorg. Vooraf wordt documentatie opgevraagd, zodat het bezoekende team zich kan inlezen in de RI&E en het plan van aanpak van het bedrijf. Tijdens het bezoek is er meer aandacht voor veilig en onveilig gedrag; naast observaties staan ook twee tien-minutengesprekken met medewerkers op de agenda. Na de safety check wordt een telefonische follow-up aangeboden; het bezoekende team kan dan meedelen over gekozen oplossingsrichtingen en maatregelen.

Er wordt een kwaliteitsslag gemaakt vanuit de safety checkers, waardoor we gerichter kunnen adviseren. Ook van het te bezoeken bedrijf wordt meer gevraagd dan voorheen. Naast het vooraf aanleveren van documentatie, vragen we deelnemende bedrijven om een openingspresentatie te verzorgen. Eén van de leidinggevendenden licht toe wat er zoal in de praktijk speelt en welke initiatieven of thema's aandacht krijgen. En het blijft mogelijk om zogenaamde verzoeknummers (een specifieke vraag die tijdens de safety check aan de orde komt) in te dienen; een safety checker is altijd bereid een stapje extra te zetten en mee te denken over een actuele kwestie.

MACHINEVEILIGHEID: VERSTERK DE BASIS

In onze sector vormt werken met machines één van de basisrisico's: er is in het verleden veel en hard gewerkt om die risico's zo klein mogelijk te houden. We zien dat ook machineveiligheid niet stilstaat; de lat ligt steeds hoger. Soms op eigen initiatief, maar ook onder druk van Inspectie SZW worden machines steeds beter afgeschermd.

Voor de onderliggende problematiek, zoals handmatig doorleiden, blijken in de praktijk steeds meer oplossingen beschikbaar. Hierdoor is het argument 'technisch onmogelijk' steeds minder houdbaar.

Een 'werkgroep machineveiligheid' is actief om alle inzichten en ideeën mee

te nemen in een nieuwe module in onze sectorale arbocatalogus. Voor de VNP gaat het in de module 'papier- en kartonmachines' vooral om verandertrajecten, waarin techniek overheerst maar ook beschreven wordt wat een bedrijf moet doen om gebruikers goed mee te nemen, zodat gekozen oplossingen worden geaccepteerd.

ARBO-ONDERSTEUNING VANUIT DE VNP

De VNP werkt met haar partners in het Verbond PK samen aan zelfsturing in de sector op arbogebied. Hierdoor verschoof het arbodomein de afgelopen jaren van een kostenpost naar een goed renderende investering. De volgende initiatieven staan centraal:

Intensieve lobby richting Inspectie SZW (voorheen Arbeidsinspectie). Door de reputatie van de VNP/Verbond PK bij Inspectie SZW is het toezicht op onze sector tot een minimum beperkt.

Samenwerking in de VNP-arbocommissie: KAM-coördinatoren wisselen erva-

ringen, zorgen en ideeën uit op veiligheidsgebied. Dit initiatief is uitgegroeid tot een klankbord voor specialisten die in hun eigen werkomgeving vaak solistisch bezig zijn. Hierdoor dragen we bij aan rolversterking van de KAM-coördinator, maar ook aan samenwerking en inhoudelijke afstemming voor zwaardere thema's zoals machineveiligheid.

Safety checks (horizontaal toezicht). Het doel van een safety check is om op bedrijfsniveau de samenwerking te stimuleren. Naast de inhoudelijke ondersteuning voor ontvangende bedrijven doen bezoekende KAM-coördinatoren kennis en ervaring op in een andere bedrijfsomgeving. Tijdens een jaarlijkse intervisiedag voor safety checkers wordt gesleuteld aan inzichten en vaardigheden van deelnemende arbo-specialisten.

Ongevallenstatistiek. De gerealiseerde verbeteringen op veiligheidsgebied worden in VNP-verband gevolgd aan de hand van kengetallen en cases, die we

onder de noemer *het kan u ook gebeuren* verspreiden.

Statistiek ziekteverzuim. Met sectorale cijfers over ziekteverzuim is een benchmark beschikbaar. Hiermee biedt de VNP de mogelijkheid om de eigen bedrijfs-cijfers te spiegelen aan de cijfers van collega's uit de branche en initiatieven te nemen om verdere reductie van verzuim op gang te brengen.

De VNP trekt in het Verbond PK samen op met brancheorganisaties Kartoflex en CBA en de vakbonden FNV en CNV. De intensieve samenwerking heeft er mede toe geleid dat over arbo-zaken niet aan de cao-tafel wordt onderhandeld. Op het gebied van veiligheid wordt niet geconcurrereerd maar samengewerkt, zodat bedrijven optimaal profiteren van procesverbeteringen die vanuit arbo worden geïnitieerd en van het professionele imago dat de sector hiermee heeft opgebouwd.

“Bij een papierfabriek die 24/7 papier maakt met een snelheid van 60 km/h is veiligheid geen gemakkelijk verhaal. Bij de verwerking van grond- en hulpstoffen tot een mooi stukje papier kunnen elk moment gevaarlijke situaties ontstaan. Ook bij de opslag en het transport van papier en onderhoud aan de mechanische onderdelen komen diverse gevaarlijke situaties voorbij. Ik ben trots op de manier waarop we proberen incidenten en ongevallen te voorkomen. Dat ik daarbij hulp krijg vanuit alle niveaus in de organisatie geeft mij de nodige voldoening.”

Paul Nap, trotse veiligheidskundige bij Crown Van Gelder (winnaar VNP-arbobokaal 2019)

WIST U DAT DE VNP...

ACTIEF IS IN DE COMMISSIE ARBOWET VAN VNO-NCW?

EEN ARBOCOMMISSIE HEEFT WAARIN - OOK BUITEN DE VERGADERINGEN OM - VEEL WORDT UITGEWISSELD?

WET- EN REGELGEVING ACTIEF EN AANTOONBAAR VOLGT T.B.V. ISO 45000- (EN ISO 14000-)SYSTEMEN?

DOOR DE SAMENWERKING IN HET VERBOND PK ARBOZAKEN BUITEN DE CAO'S HOUDT?

MET SECTORALE CIJFERS OVER ZIEKTEVERZUIM EEN BENCHMARK AANBIEDT?

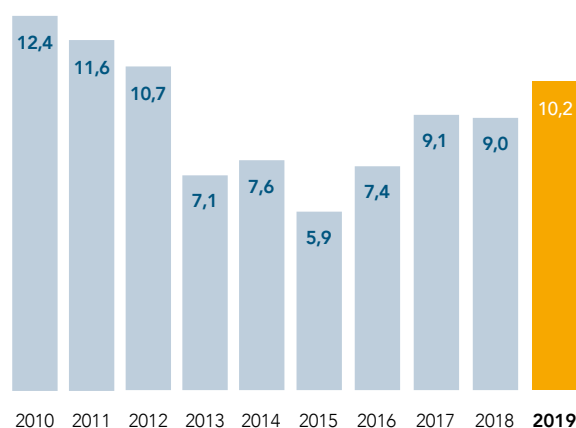
EEN HELPDESK ARBO HEEFT?

“Binnen ons bedrijf zijn we een grote inhaalslag aan het maken op het gebied van veiligheid en gezondheid. Het proces om onze werknemers hierin mee te nemen is onze grootste uitdaging. Drie jaar geleden werden er nog nauwelijks meldingen gemaakt van gevaarlijke situaties en waren er meerdere ongevallen met zwaarder letsel. Nu worden er jaarlijks meer dan 250 gevaarlijke situaties gemeld en zien we een terugloop in het aantal ongevallen. De belangrijkste factor hierin is veiligheidsbewustzijn. Veiligheid en gezondheid is onze prioriteit en dat willen wij ook uitstralen. Ik ben trots op de vooruitgang en kijk positief naar de toekomst.”

Geert de Vries, EQESH-officer bij Huhtamaki

Aantal ongevallen per 1000 medewerkers per jaar

Frequentie-index verzuimongevallen

Aantal verzuimongevallen 2019

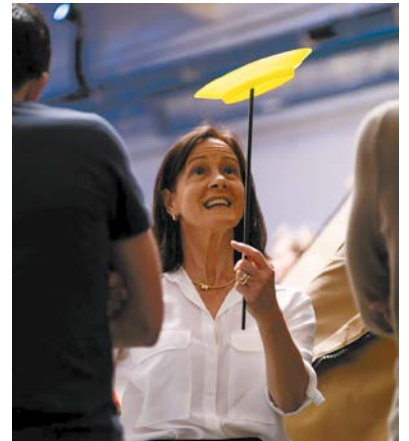
FIBRE FUTURE FESTIVAL

Aandelenspel: de Top 10

VNP

Ranking	Naam	Waarde portefeuille
1	Harm Bouma	€ 1.936.089
2	Christian Niemarkt	€ 1.598.279
3	Arie Hooimeijer	€ 1.104.203
4	Kees Dieben	€ 1.085.244
5	Jannes Koops	€ 901.976
6	Hans Loebels	€ 822.120
7	Wouter Mensink	€ 751.455
8	Sander Lambregts	€ 555.893
9	Joost Zittema	€ 244.740

A woman in a yellow and black dress is standing on a stage, presenting the results to an audience.

100%

ONDERSTEUNING PAPIERSECTOR BIJ INVULLING MAATSCHAPPELIJKE THEMA'S

De doelstelling van KCPK is onze sector te ondersteunen bij de reductie van CO₂-emissies en bedrijven via innovaties te helpen concurrerend te blijven. Samenwerking tussen verschillende werkgebieden binnen KCPK is daarbij steeds crucialer. De belangrijkste thema's in deze integratie zijn klimaat en circulariteit. Waar klimaat zich richt op positieve impact als papier- en kartonproducerende bedrijven, is circulariteit gericht op juiste afstemming tussen producerende bedrijven en ketenpartners om op die manier als gehele papierketen te verduurzamen.

KLIMAAT

In 2019 publiceerde KCPK het rapport *Atlas 2028: CO₂-arme papier- en kartonproductie 2018-2028*. Het bevat een stappenplan voor klimaatmaatregelen op de fabriek. De plannen richten zich zowel op verbetering van traditionele technologieën als de uitwerking van nieuwe. Deze plannen zijn door KCPK, mede als onderdeel van de VNP-icoontrajecten, intussen omgezet in projecten.

ELEKTRIFICATIE VAN PROCESSEN

KCPK doet onderzoek naar verschillende manieren om over te stappen op elektriciteit als energiebron, waaronder inzet van ultrasoon geluid en microgolven. Zo wordt bijvoorbeeld onderzoek gedaan naar inzet van ultrasoon tijdens het pulpen om het proces te versnellen. Daarnaast kan door microgolven in te zetten tijdens het droogproces (bijvoorbeeld voor profielcorrecties) niet alleen een overstap worden gemaakt naar elektriciteit als energiebron, maar ook efficiënter en flexibeler worden gedroogd. Dankzij elektrificatie kan de stap naar groene stroom worden gezet, wat de CO₂-uitstoot vermindert of zelfs tot nul reduceert.

LOCAL-FOR-LOCAL

Voor KCPK was 2019 zowel het jaar waarin de eerste proeven gedraaid werden in de vezelstraat in de papierproeftuin bij Schut Papier als het jaar waarin we onze tweede locatie openden in BlueCity in Rotterdam: een broedplaats van innovatieve bedrijven die hun reststromen aan elkaar koppelen. Dit heeft ertoe geleid dat we ons nog sterker verdiepen in het local-for-local principe: grondstoffen worden lokaal gewonnen, geproduceerd en vermarkt. De vestiging in BlueCity maakt het mogelijk de samenwerking aan te gaan met leveranciers/afnemers van lokaal vrijgekomen grondstoffen. In de vezelstraat zijn testen rondom de verwerking van lokaal gekweekte grondstoffen in volle gang.

OPSLAG VAN WATER, CO₂ EN WARMTE

In het kader van klimaat is het opslaan van water, CO₂ en warmte een belangrijk thema. Opslag maakt het mogelijk grondstoffen op een later moment opnieuw in te zetten en daarmee onnodige belasting van het klimaat te voorkomen. KCPK doet onderzoek naar de uitdagingen die dit oplevert voor bijvoorbeeld de waterzuivering en hoe die kunnen worden weggenomen om kringlopen zoveel mogelijk te sluiten. Opslag van CO₂ kan behalve op procesniveau ook op productniveau plaatsvinden. Zo kan CO₂ opgeslagen worden in mineralen, die als vulstof in de papierproductie kunnen dienen. Op deze manier zijn we op weg naar CO₂-negatief papier.

CIRCULARITEIT

Vorig jaar publiceerde KCPK het rapport *Recycling van papier en karton in Nederland in 2019*. Conclusie: we scoren als sector ontzettend goed op circulariteit. Dit betekent echter niet dat er geen ruimte is voor verbetering. Uit het rapport volgen drie lijnen die de circulariteit binnen de sector een impuls moeten geven.

DESIGN FOR RECYCLABILITY

Allereerst richt KCPK zich op papieren en kartonnen producten die via het reguliere oud papier mogen worden afgedankt. In het rapport zijn richtlijnen opgenomen die de rest van de keten ondersteunen in vergroting van de recyclability van deze producten. Daarnaast voert KCPK regelmatig recyclabilitytesten uit in opdracht van verschillende ketenpartners. Zowel de richtlijnen als de recyclabilitytest worden ingezet om design for recyclability te stimuleren en daarmee de kwaliteit van het reguliere oud papier in Nederland op een hoog niveau te houden en verder te verbeteren.

SEPARATE KETENS VOOR DE OUT-OF-HOME BRANCHE

Door toepassing van design for recyclability kan naar voren komen dat een papieren of kartonnen product niet via het reguliere oud papier mag worden afgedankt. Voorbeelden hiervan zijn producten met een kunststofcoating of producten die voedselresten bevatten. Om recycling van deze producten te garanderen is een separate inzamelingslogistiek en een aangepast recyclingproces nodig. KCPK is bij meerdere projecten betrokken waarin beide worden gerealiseerd. Door een gesloten keten op te zetten worden disposables omgezet in recyclables. Hiermee werkt KCPK aan het waarmaken van het uitgangspunt van onze sector dat alle papiergebaseerde producten recyclebaar zijn, zolang de logistiek maar wordt aangepast.

CO₂-OPSLAG MINDER GOED RECYCLEBARE PRODUCTEN

Tot slot zijn er producten die vanwege hun imago en/of huidige wet- en regelgeving geen toepassing kennen na gebruik, zoals bijvoorbeeld hygiënapapier. KCPK werkt met verschillende partners samen om voor dergelijke stromen toch een toepassing te zoeken, bijvoorbeeld in de productie van bouwmaterialen. Door dergelijke producten niet langer te produceren op basis van regulier oud papier, wordt een extra stroom aan relatief hoogwaardig materiaal vrijgespeeld voor toepassing binnen onze eigen sector. Daarnaast zorgen we dat papiervezels in een volgende toepassing langdurig CO₂ vastleggen, hetgeen cruciaal is om uitstootreductie van CO₂ te realiseren.

JAAROVERZICHT

LOBBY UPDATE

MEI 2019

De discussie over **klimaatmaatregelen** is in volle gang: de VNP deelt de impact van een CO₂-heffing met Tweede Kamerfracties.

Het bedrijfsleven vraagt zich af welke **hybride verpakkingen** bij het oud papier mogen; de VNP geeft raad.

Aangepaste voorstellen voor de **Opslag Duurzame Energie** (ODE) leiden tot grote extra lasten voor de industrie.

Vijfentwintig **jonge talenten** uit onze sector spelen het CO₂-spel van het ISPT.

Duurzaamheidsinstituut **Urgenda** presenteert zijn veertigpuntenplan om in 2020 25 procent CO₂-besparing te realiseren; daarin is een belangrijke rol weggelegd voor papier en karton.

ZOMER 2019

We trappen het Limburgs **HR-overleg** af met als doel de bekendheid van de sector in de provincie te vergroten.

De **Stichting Reclame Code** oordeelt dat **Stone Paper** misleidende milieuclaims doet.

Het RIVM publiceert een rapport over de (niet te onderschatten) risico's van legionellabesmetting door **afvalwaterzuiveringsinstallaties**.

De onduidelijkheid over de **CO₂-heffing** houdt aan; over veel punten zijn de onderhandelende partijen het verre van eens.

MEE-bedrijven blijken net onder de doelstelling van **9 PJ energiebesparing** uit te komen; bedrijven wordt gevraagd eerder ingetrokken maatregelen toch uit te voeren.

SEPTEMBER 2019

Gelukt: de additionele besparingen van **MEE-bedrijven** zitten weer boven de 9 PJ.

Stone Paper gaat in **hoger beroep** tegen een eerdere uitspraak van de Stichting Reclame Code.

De werkgroepen van het **icoonteam procesinnovatie** gaan aan de slag.

Met het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat spreken we over de **impact** van het **Klimaatakkoord** op onze sector.

Op Prinsjesdag wordt bekend dat eerdergenoemde ODE wijzigt in het nadeel van het **bedrijfsleven**.

De **Commissie Remkes** komt met adviezen om de stikstofproblematiek op te lossen.

OKTOBER 2019

Naast vijf regioclusters (de koploper-regio's inzake het Klimaatakkoord) wordt een **zesde cluster** ingericht, waarin de overige industrie een stem krijgt.

In Eindhoven barst een papieren feest los als vier ontwerpers negen dagen aan een moderne papieren metropool bouwen: twintigduizend bezoekers bewonderen **Paper City**.

Een aantal **industriële sectoren**, waaronder de VNP, vraagt gezamenlijk aandacht voor de impact van de voorgestelde ODE-heffing.

De Brexit-tragedie sleept zich voort, maar er lijkt witte rook: **we have a deal**.

NOVEMBER 2019

Ook Europa mengt zich in de klimaat-discussie: de EU presenteert de contouren van een **Europese klimaatwet**.

De samenwerking met de Hanzehogeschool gaat van start: studenten maken een **digitale twin** van het productieproces bij Eska.

De onduidelijkheid over de impact van klimaatmaatregelen en de **stikstofcrisis** op het bedrijfsleven houdt aan.

Circulariteit is hot, daarom ligt recycling onder een vergrootglas; hoogste tijd om het **recyclingsysteem** tegen het licht te houden.

De VNP wijst Kamerleden op de dispropor-tionele impact van de **ODE-heffing**.

DECEMBER 2019

Dat leidt tot **succes**: Eerste Kamerleden van het CDA vragen aandacht voor de gevolgen van de ODE-heffing voor onder meer onze sector.

In Brussel sluiten de EU-leiders een **green deal**; die moet leiden tot klimaat-neutraliteit in 2050.

We zijn in gesprek met **KlasseTV** om het lespakket over papier en karton voor basisschoolleerlingen een upgrade te geven.

Voor een goed functionerend Klimaat-akkoord is een juiste **infrastructuur** van groot belang; de inventarisatie van wens-en knelpunten op dit vlak is afgerond.

De **Hoge Raad** handhaaft een eerdere uitspraak in de Urgenda-klimaatzaak; de overheid moet meer doen om klimaatverandering tegen te gaan.

JANUARI 2020

Een industriële werkgroep buigt zich over onnodige betaling van de CO₂-heffing door die aan te laten sluiten op de **investeringsystematiek** van bedrijven.

De **industrie** moet meer van zich laten horen in de klimaatdiscussie, zodat de ambitie ervan afspat.

In de Tweede Kamer worden vragen gesteld over het gevaar van **legionella** bij afvalwaterzuiveringen, naar aanleiding van een recente publicatie van het RIVM.

In Brussel wordt hard gewerkt aan uitwerking van het Europese klimaatplan; **Frans Timmermans** spreekt onder andere met VNO-NCW en de SER.

FEBRUARI 2020

Een **carbon border adjustment tax** moet binnen een Europees klimaat-akkoord de concurrentiepositie van het bedrijfsleven beschermen.

De vijf regioclusters en het zesde cluster spreken af dat ieder cluster een **CO₂-reductieplan** opstelt.

Het warmte-integratieplatform van het ISPT wijst op meten van energiestromen om de **energie-efficiëntie** te verbeteren.

Industriewater Eerbeek en de VNP organiseren een informatieavond over legionella voor omwonenden van de waterzuivering.

Goed nieuws: we gaan een gezamenlijk platform bouwen over **werken in onze sector**.

MAART 2020

Het **coronavirus** bereikt Nederland: er ontstaat een run op toiletpapier en de VNP klopt aan bij de overheid om de sector cruciaal te laten verklaren.

Het ministerie van Economische Zaken & Klimaat kondigt de **publieke consultatie** omtrent de CO₂-heffing aan.

Het PBL beschikt over een database met emissiereductieopties in de industrie die is gebruikt bij analyses van het Klimaatakkoord; het PBL vraagt de industrie te helpen haar **analyses** te verbeteren.

In het licht van de coronacrisis doet de papierwereld een oproep aan gemeenten: blijf **oud papier** inzamelen!

APRIL 2020

De coronacrisis bereikt een hoogtepunt: de focus van het Kabinet ligt op het draaiende houden van de economie, inclusief een aantal steunmaatregelen voor het bedrijfsleven. Lichtpuntje in donkere tijden: de **waardering** voor de industrie groeit.

De bedrijven in het zesde cluster werken aan een **fossielvrij** Nederland in 2050; zij worden opgeroepen hun plannen in te dienen.

In een overleg met HR-medewerkers bereidt de sector zich voor op de anderhalvemeter-economie: de **nieuwe standaard** in de samenleving.

In een **televisie- en radiospotje** bedankt de VNP de medewerkers van onze sector voor hun inzet tijdens de corona-uitbraak.

VNP-LEDEN

CROWN VAN GELDER
www.cvg.nl

DS SMITH PAPER DE HOOP
www.dssmithpaper.com

ESKA
www.eska.com

ESSITY CUIJK
www.essity.com

HUHTAMAKI
www.huhtamaki.com

KIMBERLY-CLARK
www.kimberly-clark.com

MAYR-MELNHOF
www.mm-karton.com

MEERSSEN PAPIER
www.meerssen-papier.com

NEENAH COLDENHOVE
www.coldenhove.nl

PAPIERFABRIEK DOETINCHEM
www.papierfabriekdoetinchem.nl

SAPPI MAASTRICHT
www.sappi.com

SCHUT PAPIER
www.schutpapier.nl

SMART PACKAGING SOLUTIONS
www.smart-packaging-solutions.com

SMURFIT KAPPA PARENCO
www.smurfitkappa.com

SMURFIT KAPPA ROERMOND PAPIER
www.smurfitkappa.com

VHP SECURITY PAPER
www.vhpsp.com

WEPA NEDERLAND
www.wepa.nl

BESTUUR & MEDEWERKERS

BESTUURSLEDEN VNP

Miklas Dronkers (voorzitter)
Ferdinand Koster (vicevoorzitter)
Kees Emons
Rogier Gerritsen
Math Jennekens
Rienk Jan van der Kooi
Wouter Lap
Arnoud Roelandse
Henri Vermeulen

MEDEWERKERS VNP

Gerrit Jan Koopman (directeur)
Margot Blits
Frouke Boerema
Kees Dieben
Rutger van Dijk
Esther Freriks
Corneel Lambregts
Jan Pille
Annita Westenbroek

ERELEDEN VNP

G. van Reenen (erevoorzitter)
drs. W.J. Emmen

MEDEWERKERS KCPK

Arie Hooimeijer (directeur)
Michiel Adriaanse
Cissy Bouwman
Andrea Enguita
Henrike Holwerda
Moreno Jochems
Maja Peeters
Kendra Rademaker
Nadeche Seugling
Réka Szigeti
Casper van Wijck

STUDENTEN KCPK

Lennard Heinsbroek
Simon van de Kolk
Danny Leentvaar
Manita Schrieks

VERBOND PK

Jelte Belshof
Erwin Heijnsbroek

Koninklijke VNP

Vereniging van Nederlandse
Papier- en kartonfabrieken

Kruisweg 761
2132 NE Hoofddorp

020 - 654 30 55
info@vnp.nl
www.vnp.nl
@VNPOonline

REDACTIE

Koninklijke VNP, Hoofddorp

VORMGEVING

StudioDAM, Amsterdam

FOTOGRAFIE

Diewke van den Heuvel
Robin van den Breul
Nieuwe Beelden Makers
iStock/Shutterstock

DRUKWERK

SpringerUit Drukwerk, Schoorl

PAPIER

Omslag: 200 gr/m² Heaven 42
Binnenwerk: 135 gr/m² Heaven 42

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere wijze, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Deze uitgave is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. De uitgever aanvaardt geen aansprakelijkheid voor onjuistheden in deze uitgave.

© 2020, Koninklijke VNP

